

Opsamling på dialogmødet d. 6. juni 2019

Den 6. juni 2019 afholdt Rådet for Socialt Udsatte det årlige dialogmøde for lokale udsatteråd, hvor mere end 40 deltagere fra 21 forskellige råd deltog. Temaet for mødet var arbejdet med hjemløshed i både by- og landkommuner: Hvordan ser hjemløses forhold ud hos Jer? Hvad kan I som udsatteråd gøre for at styrke indsatsen mod hjemløshed? Hvad skal der til – hvilke indsatser virker?

Dagen bestod af inspirationsoplæg fra bl.a. Århus og Haderslev om lokale initiativer og konkrete indsatser til at bekæmpe hjemløshed. Desuden var der sat god tid af i programmet til erfaringsudveksling blandt de fremmødte råd ift. rådsarbejdet: Hvad har vi opnået siden sidste år? Hvad kan vi lære af hinanden? Hvordan kan vi inspirere hinanden i rådsarbejdet?

Formanden for det nationale råd, Jann Sjørnsen, var ordstyrer hele dagen og åbnede mødet med en lille "Grundlovstale" i anledningen af både Grundlovsdag og Folketingsvalget d. 5. juni dagen før dialogmødet.

Det inkluderende folkestyre med plads til socialt udsatte var omdrejningspunktet i talen sammen med FNs Verdensmål, som også var temaet på Folkemødet på Bornholm ugen efter. Især mål nr. 1 om fattigdom og mål nr. 3 om sundhed har Rådets opmærksomhed og skal tænkes ind i et nyt regeringsgrundlag for at sikre en ny retning for socialpolitikken. Der er behov for et øget fokus på at eliminere fattigdom og på at styrke psykiatrien, som p.t. er i knæ. Misbrugsbehandlingen skal også have et løft. Rådet har ligeledes stor opmærksomhed på, hvad der kommer til at afløse Satspuljen på socialområdet og har her foreslået, at der skal laves partnerskaber med civilsamfundet ligesom på udviklingsområdet. Det er vigtigt, at FNs verdensmål gøres til hverdagsmål i Danmark, så vi i fællesskab kan opnå dem inden 2030.

Oplæg om indsatser og initiativer mod hjemløshed

Michael Alber, næstformand i Århus udsatteråd, holdt oplæg om initiativer og konkrete indsatser imod hjemløshed i Århus¹. Århus har desværre en kedelig rekord, nemlig 767 hjemløse. Heraf er 50% unge, mens 73% er mænd, og 27% er kvinder. I lyset heraf nedsatte Århus Kommune en styregruppe, der skulle skabe overblik over tilbud og indsatser rettet mod hjemløshed og finde frem til nogle fokusområder, som det fremtidige arbejde kunne målrettes omkring.

Styregruppen fandt frem til 10 fokusspor bl.a.: Housing First, ungeindsats, strakstilbud, gentænke herbergspadser mv. Desuden fandt de, at socialforvaltningen og

¹ Se også Michaels slides om oplægget, som er sendt ud sammen med den her opsamling

beskæftigelsesforvaltningen i Århus Kommune havde et mangelfuldt samarbejde på hjemløseområdet. Bl.a. derfor lægges de to forvaltninger nu sammen, så indsatsen styrkes. Andre fokusområder er recovery-tankegangen – ”nothing about us without us” – efterværn og ungeherberg. Der er p.t. 225 pladser til hjemløse i Århus, så der mangler fortsat 542 pladser og adgang til billige boliger.

Christina Strauss, medlem af Århus udsatteråd og næstformand i det nationale råd, fortalte om bolig-initiativet ”Skrænten” i Århus, hvor en gruppe hjemløse selv tog initiativ til at få tag over hovedet i nogle campingvogne opstillet på en tidligere institutions område. ”Skrænten” har nu fungeret i 3 år og er 100% brugerdrevet – brugerne betaler 1000 kr./md. for at bo der. Initiativtagerne bad ikke om tilladelse af Århus Kommune men derimod om tilgivelse og fik faktisk tilskud på 250.000 kr. fra kommunen. Der er 7 campingvogne og plads til 12 beboere i alt – både i campingvognene og indenfor på den nedlagte institution. Der er et fungerende udekøkken og plads til beboernes hunde. Lige nu bor der i omegnen af 9-10 beboere på ”Skrænten”, og de har et godt forhold til deres naboer.

Susanne Knudsen fra Haderslev Udsatteråd holdt oplæg om et helhedsorienteret forebyggelsesprojekt i Haderslev Kommune med fokus på unge i risiko for hjemløshed. Projektet er finansieret med 3,2 mio. kr. fra Den Sociale Investeringsfond og har som formål at bekæmpe hjemløshed. Haderslev Kommune har 72 hjemløse borgere p.t. Projektet har housing first som hovedstrategi og tilpasses borgernes behov – ikke omvendt. Borgerne er blevet interviewet, så de ansatte kender deres behov og ønsker. Erfaringen er, at fattige borgere bor ude på landet og kan have svært ved at nå ind til byerne med bus. Derfor væsentligt at støtte-kontaktpersonerne opsøger borgerne, der hvor de opholder sig, og at de laver en opsporende indsats tidligere – her særligt med fokus på unge. Mange unge skal lære at flytte hjemmefra og støttes i overgangen, fx lære at vaske tøj, købe ind, lave mad, betale regninger, så de ikke ender i kaos og måske hjemløshed.

Projektet har desuden fokus på en sammenhængende tilbudsvifte – bl.a. koordination med det specialiserede socialområde, væresteder mv. Fremskudt sagsbehandling, hvor tidsbestilling er unødvendig, er et andet frugtbart initiativ.

Erfaringsudveksling vedrørende hjemløseinitiativer - hovedpointer

- Der mangler billige og fleksible boliger til hjemløse – derfor er der brug for alternative boligløsninger
- Forskellige boformer er nødvendige – med fokus på fleksibilitet og mobilitet: Fx shelters i Roskilde, skurvognsby på Vestsjælland, hyttebyer i Vejle og Fredericia, såkaldte ”mobile rum” i Vejle (sovepladser der flytter rundt i byen), ældreboliger benyttes til hjemløse i Holstebro (kommunen betaler alligevel huslejen, selv hvis boligerne står tomme), containerbyggeri (fleksible rum mht. størrelse og anvendelse) forslag fra andelsboligselskaber i Haderslev
- Midlertidige grunde til midlertidige boliger bør overvejes i kommunerne (fx campingvogne, shelters, containere)
- §108-botilbud skal opprioriteres

- §107-botilbud skal opprioriteres som udslusningsboliger fra forsorgshjem – så kontakten mellem forsorgshjem og bruger bevares – vigtigt relationsarbejde kan ellers gå tabt
- §85 – efterforsorg – skal opprioriteres – kommunerne skal ikke forestå efterforsorg, da de ikke har de nødvendige relationer til brugerne
- Odense – ca. 200 hjemløse – 5 almene boligforeninger stiller boliggaranti indenfor 3 mdr.
- Brobygning ml. psykiatri og fængsler er nødvendig – hjælp til at finde et hjem efter løsladelse
- Vejle – væresteder har en socialfaglig medarbejder tilknyttet, og hvis vedkommende ikke er til stede, så åbner de ikke
- Svendborg har succes med to gadeplansmedarbejdere og 1 socialsygeplejerske i indsatsen mod hjemløshed
- Randers – fremskudt sagsbehandling på tværs af forvaltningsområder (fx handicap, social, beskæftigelse mv.) på værested fungerer rigtig godt – målet er afklaring i løbet af 3 samtaler

Erfaringsudveksling vedrørende rådsarbejde – og erfaringer siden sidste års dialogmøde – hovedpointer

Tandsundhed fylder stadigvæk en del i debatten:

- Kolding – gavekort på 600 kr. til tandlægebehandling
- Svendborg – særlig udsattetandpleje – egenbetaling på 1800 kr./anno – trækkes automatisk i ens ydelse – derefter er alt tandbehandling uden omkostninger. Borgeren visiteres via tandplejen. Bedre rum til afbud – større forståelse. Gadeplansmedarbejdere følger borgeren til tandpleje, sygehus mv.
- Fredericia og Middelfart – private tandlæger leverer gratis tandpleje til udsatte
- Smukfonden og Hus forbi har været med til at etablere "Tandfeen", hvor socialt udsatte kan komme til undersøgelse og behandling

Hvordan opnår rådene øget synlighed lokalt:

- Nyborg – deltog i kulturnatten – åbnede værested, så andre borgere i kommunen ud over målgruppen kunne komme forbi til kaffe og kage og få et indblik i den verden. Skabte synlighed og brobygning til lokalsamfundet
- Glostrup – Landsforeningen for Væresteder lavede valgdebatter rundt omkring i landet (52 stk.) d. 1/6 2019 – lokale udsatteråd deltog og også Hus Forbi – arrangementerne var velbesøgte
- Fredericia – etablerer handlingsnetværk og dialognetværk i samarbejde med erhvervslivet – "hjemløs vinteren over" var bl.a. et projekt. Er ved at etablere et decideret "ambassadørkorps" på baggrund af en ny strategi for området – målet er at rekruttere 100 ambassadører
- Månestrålerne i Glostrup (etableret i 2013) er ved at få skabt momentum om behovet for alternative plejehjem
- Odense og Slagelse – udsatteråd afgiver mange hørings svar
- Kolding – afholder en årlig udsattedag for at skabe synlighed

Jann Sjursen rundede dagen af med at fortælle lidt om, hvad det nationale råd arbejder med lige nu. Det sociale frikort er i fokus, da det p.t. halter med visitationen i kommunerne. Ordningen skal have mere tid til at komme op at flyve – Rådet arbejder for en udvidelse af forsøgsperioden fra de nuværende to år til fire år. Rådet har fået udarbejdet en særskilt SUSY-udsat rapport om grønlanderes situation, som vil blive lanceret på en konference i København til oktober. Der arbejdes også med flere forskellige projekter, bl.a. et om migranter og sociale indsatser, dataopfølgning på misbrugsområdet og ældre borgere, der har brug for omsorg og pleje på alternative plejehjem, der kan imødekomme deres behov.

Derudover afgiver Rådet en række høringsvar til ny lovgivning, som især bruges af journalister til at holde politikerne op på løfter og prioriteringer. Rådet sidder ligeledes med i en række arbejdsgrupper, bl.a. om voksentandpleje – som Rådet advokerer for skal være gratis – om nationale retningslinjer for hjemløshed, §110 tilbud og den helhedslov om én samlet social- og beskæftigelsesmæssig indsats, som Finansministeriet skriver på.

Dagen blev dokumenteret i et visuelt referat af tegneren Troels Øhman fra Øhman Studio.

Har du spørgsmål til dialogmødet eller om lokale udsatteråd i det hele taget, så er du meget velkommen til at kontakte politisk konsulent Anne Stine Jørck på tlf. 41851099 eller mail ansj@udsatte.dk